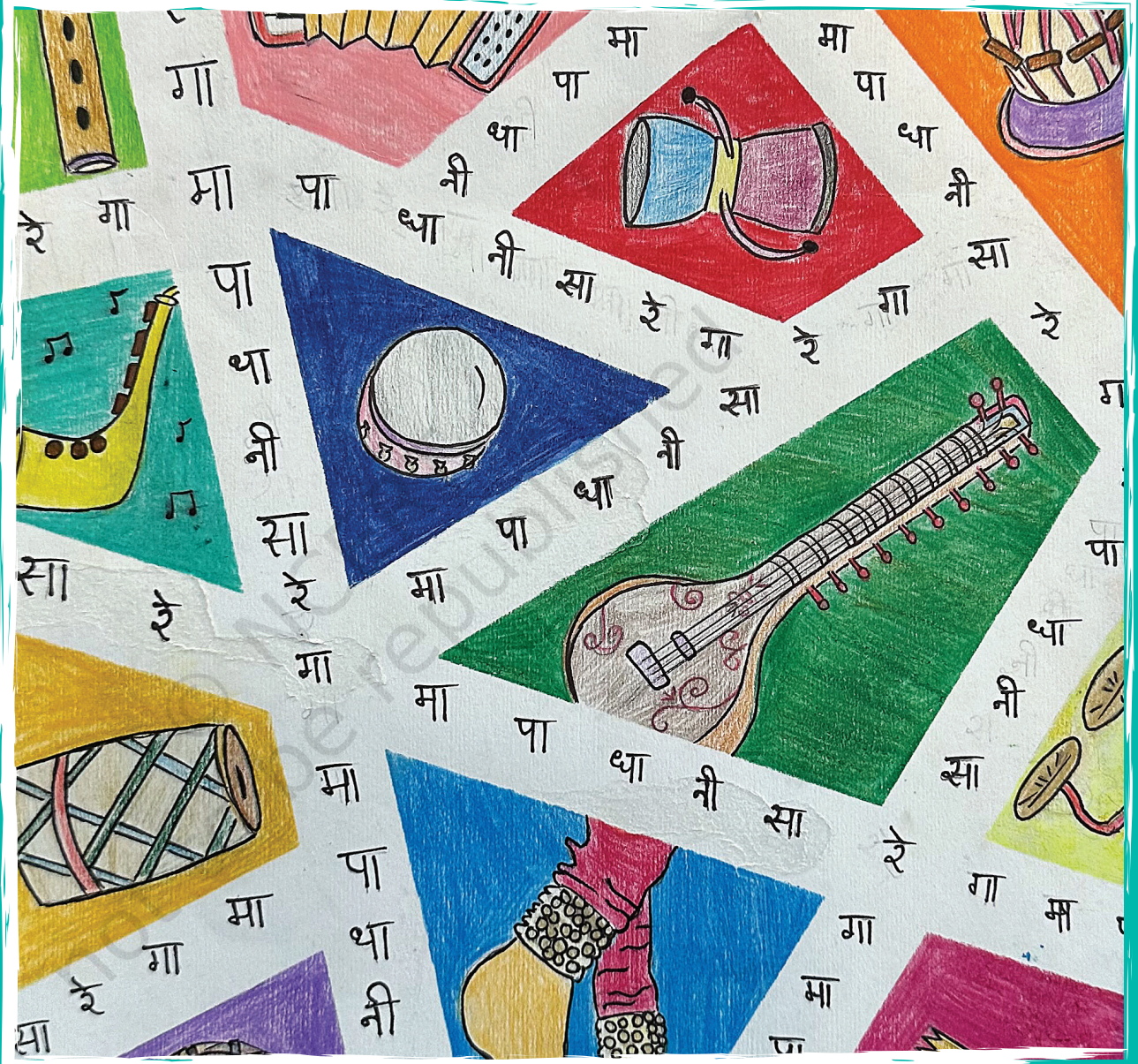

अर्थ

स्त्रोतः संगीत रत्नाकर,
श्लोक २१ स्वर्गगताध्याय

शिक्षकांक सुचोवणी

सहानुभूती निर्माण करपाची, सहकार्याक चालना दिवपाची आनी आत्मअभिव्यक्तीची सोय करपाची उल्लेखनीय क्षमता संगितांत आसा. विद्यार्थ्यांक संगीताची तोखणाय करपाक आनी मुळावी कुशळटाय शिकपाक प्रवृत्त करप हो ह्या पुस्तकाचो हेत आसा. पुस्तकांतल्यान विशिश्ट गितां आनी कार्यावळींची वळख करून दिवप मनोरंजक जातलें जे आमच्या विद्यार्थ्यांक फकत विशिश्ट परिणामांचेर लक्ष केंद्रीत करचे परस उमेदीन वांटो घेवपाक आनी प्रक्रियेचो आनंद घेवपाक प्रोत्साहन दितले, खास करून सुरवातीच्या पावंड्यार

1. घरांत सराव केल्ल्यान गायन, वाद्य वाजोवप, आयकप, निर्मणी आदी कुशळटाय तयार जावपाक मजत जाता. विद्यार्थ्यांक तशेंच उत्स्फूर्तपणान करपाक प्रोत्साहन दिता.
2. प्रकटना खातीर विद्यार्थ्यांक लायव्ह संगीत सादरीकरणां खातीर व्हरपाचो विचार करात.
3. आपल्या शाळेंत संगीतकाराक आमंत्रण दिवचें. भुरग्यांक प्रस्न विचारपाक आनी कलाकारा कडेन संवाद सादपाक प्रोत्साहन दिवचें.
4. शिकण्यांक घरांत, धर्मीक आनी सांस्कृतीक उत्सवा वेळार आयकल्लीं गितां गावपाक आवडटात. भुरग्यांक घरांत शिकिल्लीं तीं गितां वर्गांत गावपाक प्रोत्साहन दिवचें.
5. दिसपट्टे जिणेंत संगीताचे वेगवेगळे प्रकार अणभवपाच्यो जायत्यो संदी मेळटात. वर्गा मदीं शाळेची घांट वाजोवचे परस विद्यार्थ्यांचें लक्ष ओडून घेवपी सूर वाजोवपाचो विचार करचो..
6. ह्या विभागांत जायत्यो कार्यावळी दिल्यात. विविधताये खातीर तुमी ह्यो कार्यावळी जोडूंक शकतात.
7. पुस्तकांतल्या चडशा गितां आनी कार्यानी ऑडियो वा व्हिडियो संसाधन आसपावीत केलां जें पाठ्यपुस्तकांत दिल्लो क्युआर कोड स्कॅन करून मेळटा. ह्या

संगीत अभ्यासक्रमाचो उद्देश म्हळ्यार तुमी आनी विद्यार्थ्यांनी संगीत तयार करपाच्या प्रवासाचो पुरायपणान आस्वाद घेवचो. तांचे मदीं संगीता विशीं आजीवन मोग निर्माण करून, वर्गा भायर वाडपी खोल तोखणाय करपाचो आमचो हेत आसा.

वर्गा खातीर संसाधनां

1. वर्ग ही अशी सुवात आसपाक जाय जंय संगीत शिकप मजेशीर आनी वेवस्थीत आसा. विद्यार्थी आनी शिक्षक ह्या दोगांकूय आरामांत बसून एकठांय गावंक मेळपाक जाय. संगीत वर्गा खातीर जमनीर बसप ही सगळ्यांत बरी वेवस्था. योगांत केल्ल्या व्यायामा भशेन भुरग्यांक बरी मुद्रा आनी योग्य स्वास घेवपा विशीं शिकपाक मजत जाता. तशेंच गीताच्या विशयाचेर आदारीत शिक्षक वेगवेगळ्या शैलीन आनी तरेन बसपाची सुवात बदलूंक शकता. हाका लागून वर्ग चड उमेद वाडोवपी आनी सर्जनशील जाता, आनी विद्यार्थ्यांक सुदारणा कुशळटाय वाडोवपाक मजत जाता.
2. इंटरनॅट जोडणी आशिल्लो संगणक, तानपुरा खातीर ॲप डाउनलोड करपाची तरतूद आनी ऑडियो स्त्रोत वाजोवपा खातीर स्पिकरांची तजवीज.
3. वर्गांत सादी वाद्यां तयार करपा खातीर साहित्याची तजवीज.
4. शाळेंत कामगिरी खातीर मायक्रोफोन आनी ध्वनी यंत्रणेची तजवीज.
5. हार्मोनियम, ढोलक, मांजिरा, शेकर्स, तांबोरीन, माउथ ऑर्गन, इलॅक्ट्रॉनीक तानपुरा आनी तबला ह्या साद्या वाद्यांची तजवीज.
6. ज्या राज्यांतल्यान विंगड विंगड भासांतल्यो वेगवेगळ्यो रचना निर्माण जातात आनी नेमान सराव करतात तीं राज्यां विद्यार्थ्यांक दाखोवपाक भारताचो नकासो उपेगी थारतलो.

शिक्षकांक सुचोवणी

हांगा दिल्लें मलयाळम गीत म्हळ्यार संगीत लय आनी तालाच्या आदारान भावना व्यक्त करूंक शकता हें विद्यार्थ्यांनी समजून घेवपा खातीर एक देख आसा, जरी उतरां विद्यार्थ्यांक समजूंक येनाशिल्ल्या भाशेंत आसलीं. हो मुद्दो स्पश्ट करपा खातीर, विद्यार्थ्यांक अपरिचीत आशिल्ले भाशेंतलें गीत वाजोवं येता.

अध्याय 6

संगीत आनी तुमच्यो भावना

उद्दिष्ट: मनस्थिती आनी भावनांचेर प्रभाव कसो पडटा हें समजून घेवपा खातीर संगीत आयकप आनी संगीत घटकां वरवीं आपले विचार आनी भावना उक्तावपाक शिकप

क्रिया 1: गीत आयकात

भास: मलयाळम

कुट्टनदान पुंजयिले
कोचू पेणें कुयिलाले
कोट्टू वेनम कुझल वेणम, कुरावा वेणम

0680CH06

कुट्टनदान पुंजयिले, थिथाई थाका थेइथेई
थोम

कोचुपेन्ने कुयिलाले, थिती थारा थेई थोम

कोट्टू वेनम कुझल वेणम, कुरावा वेणम

(ओ... थिथिथारा थिथिथाई थिथाई थाका थेई
थोम) × 4

वरावेल कनारू वेणम कोडी थोरणंगल
वेणम

विजयश्री लाली थरायी वरुनू न्जंगल

(ओ... थिथिथारा थिथिथाई थिथाई थाका थेई
थोम) × 4

करुथा चिराकु वाचू थिथाई थाका थेई थेई
थोम

आरायण्णा किलिपोले थिथिथारा थेई थोम

करुथा चिराकू वेचोर आरायण्णा किलिपोले

कुथिचू कुथिचू पयुम कुथिरा पोळे

(ओ... थिथिथारा थिथिथाई थिथाई थाका थेई
थेई थोम) × 4

- वाजयिल्ल्या गिता कडेन तुमी खंयच्या भावनांचो संबंद जोडटात?
- मोगाळ यादी परतून हाडपी गीत तुमचे कडेन आसा व्हय? आसा जाल्यार गायत.
- उतरां याद नासली तरी लय गुणगुणूं येता??

क्रिया 2: संगीत आनी आमच्यो यादी

आमच्या विचारांचेर आनी भावनांचेर प्रभाव घालपाची शक्त संगितांत आसा. आयकल्ल्यान आनी संगीत तयार केल्यार आमकां आनंद मेळूं येता.

एक गीत फाटल्या घडणुकांच्यो आनी तातूंत वांटो घेतिल्ल्या लोकांच्यो यादी घडोवन हाडूंक शकता. हाका संगीत उत्पादीत स्मृती म्हणटात !

गीत गावप

जायराती वांगडा वाजयल्लें वेगवेगळे तरेचें संगीत आयकून घेयात, आनी ह्या पुस्तकांत वा तुमच्या संगणकाचेर प्लेलिस्ट तयार करात.

आपल्या आवय-बापायक आनी आजी-आजोबांक तांच्या भुरगेपणांतल्या तांच्या आवडीच्या गितां विशीं विचारात. ह्या गितांचो संबंद ते खंयच्या यादीं कडेन जोडटात?

खंयचेंय जिंगल वा तुमकां याद आशिल्लें गीत सकयल दिल्ल्या पेठ्यांनी बरयात.

एक उत्सव गीत

क्रिया 3: आयकात आनी अणभवात

सकाळ सावन सांज मेरेन विंगड विंगड प्रकाराचें संगीत आमचे भोंवतणी आसता. वेगवेगळे तरेचे संगीत आवाज आयकून तुमच्या भावनांचो विचार करात. शहनाई, नाधस्वरम, ढोल, डमरू, एडाइक्का वा सुरेल गीताचे आवाज याद करात – हे सूर आयकतना तुमकां कितें दिसता? ते तुमकां सुखी करतात, नाचपाक प्रेरणा दितात, शांतपणान आनंद घेवपाक जाय आशिल्ली शांततायेची भावना निर्माण करतात वा वांगडा गावपाक प्रवृत्त करतात? हे सुरेल आवाज आयकतना जे भाव जिवंत जातात तांकां भावना म्हणटात. भावना हो सगळ्या मनशांभितर अंतर्भूत आशिल्लो एक सैमीक गूण. कांय वाद्य संगीत आयकून आमी तसोच अणभव घेवया! संगीत आयकतना तुमकां कितें जाणवलें? तुमच्यो भावना बरयात..

1. _____
2. _____
3. _____

हें सगळें संगीत एकूच वाद्य, व्हायलीन वापरून वाजयल्लें.

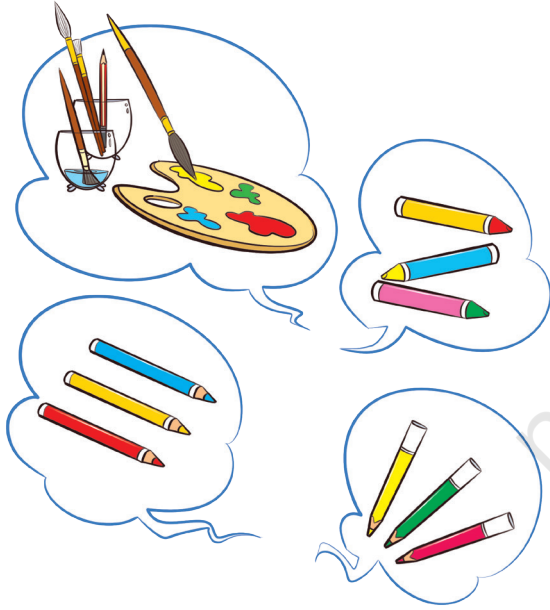

तुमचो आवाज वेगवेगळ्यो भावना आनी गतीशीलताय कशे तरेन व्यक्त करूंक शकता – सुख, दुख्ख, बोवाळ आनी ल्हवसाण – तशेंच एका साधनांत वेगवेगळ्या आवाजांतल्यान विंगड विंगड भावना जागोवपाची तांक आसता.

व्हायलीनाचो आवाज आयकूंक मेळ्ळो. आतां आमच्या देशांत फामाद जावपी हेर वाद्यां आयकुपाचो यत्न करात. जशें बासरी, सतार, शहनाई, तबलो आदी आनी वेगवेगळे आवाज आनी सूर विंगड विंगड भावना कशे तरेन जागृत करतात तें समजून घेवपाचो यत्न करतात.

क्रिया 4: संगीत चित्रावप

आमी चर्चा केल्या ते प्रमाण आयज मेरेन दरेक संगीत एक कथा सांगता. आतां आमी हें करून पळोवया; संगीताचो एक भाग आयकून घेवचो आनी स्वताचे कलेंतल्यान ताचें प्रतिनिधित्व करचें. रंगीत पेन्सिल, पेन वा पेंट वापरून तुमी रेखांकन आनी रंग काडूंक शकतात. तुमच्या रेखांकनाक कॅप्शन वा माथाळो दिवचो..

ताळी

मारप

टॅप

क्लीक

शिटी

शिटी

शिक्षकांक सुचोवणी

वर्गाची गटांत विभागणी करू येता आनी दर एका गटाक खंयच्याय अभ्यासक्रमाच्या वाठारांतल्यान एक आशय वा विशय दिवं येता. पंगडाक ताल आनी लय हांच्या माध्यमांतल्यान संगीतीक नदरेन आपले विचार मांडचे पडटले. तशेंच क्रिया 6 खाला फुडल्या पानांत स्पश्ट केल्ल्या पिच आनी डायनॅमिक्स व्हेरिएशन ह्या संकल्पनांचोय ते वापर करूंक शकतात. सुचयल्लें कथन वापरात वा शिकपी आपलो स्वताचो देखावो सोदून काडूंक शकतात.

क्रिया 5: संगितांतल्यान स्वताच्यो भावना व्यक्त करात

एखादी भावना उतरां बगर संगिताच्या माध्यमांतल्यान व्यक्त करपाक तुमी तुमच्या शरिराचो वापर करूंक शकतात?

राग येता तेन्ना कितें करतात? जेन्ना तुमी सुखी आसतात तेन्ना कितें करतात? दुख्खी आसल्यार कितें करतात?

ह्यो भावना व्यक्त करपा खातीर तुमी तुमचो आवाज वा शरीराच्या प्रहरान (ताळयो, स्टॉम्प, स्लॅप, स्वास) वापरूं येतात.

दृश्य 1

आमच्या शाळेच्या फुडल्या सफारीचे अभ्यास भोंवडे खातीर हांव उमेदीन फुल्लों! म्हज्या कुडींत उबें रावन, भायल्या सुकण्यांचो नाजूक किलबिलाट घेवन हांव म्हजे कपडे वेगळावंक लागता. समाधान जाय मेरेन हांव विंगड विंगड पोशाख घालून पळयतां. "हय! होच!" रानाचो अणभव घेवपाक तयार जाल्ल्यान हांव खुशालकायेचो उद्गार काडटा..

दृश्य 2

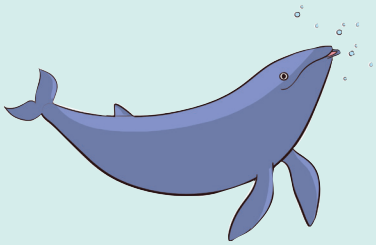
बसीच्या लांब प्रवासा उपरांत आमी आमच्या थळार पावलीं. आमी सफारी जिपांत चडपाची तयारी करतना मंद वारो व्हांवता, ताका लागून पानां कुजबुजतात आनी नाचतात. झाडां सोबीतपणान हालतात.

दृश्य 3

आमी खोल रानांत भितर सरतना आमकां असंख्य जीव आनी वनस्पत मेळटात. किड्यांचो आवाज, सुकण्यांचो किलबिलाट आनी जनावरांच्या आवाहनान घुंवपी रानाक जिवसाण येता

तुमी जाणात ?

जनावरांक आमचे सारक्यो भावना आसतात. कितलींशींच सुकणीं आनी प्राणी एकामेकां कडेन संवाद सादपा खातीर आवाजाचो वापर करतात अशें तुमी निरिक्षण केलां? सुकणीं संवाद सादपा खातीर किलबिलाटाचो वापर करतात. गंगा न्हंयंतलो डॉल्फिन, भारतांतलो राश्ट्रीय उदकांतलो प्राणी, आंधळो आसून क्लीक आनी शिळोण्यो मिश्रीत रुपान वापरून तो संदेश वांट्टा. नर हंपबॅक व्हेल तांच्या लांब आनी गुंतागुंतीच्या गितांक लागूनय फामाद आसात. आवाजांतल्यान प्राणी आपल्यो भावना दाखयतात हें तुमी पळयलां व्हय? कांय देखी सांगात

विस्तारीत वावर

जातक कथा आनी पंचतंत्रांतल्यो प्रादेशीक लोककथा वा कथा सांगात. कथा जिवंत करपाक मजत करपी संगीत घटक वा गितां वांगडा कथनाक विभक्त करात !

क्रिया 6: संगिताचे घटक शिकात

पिच आनी डायनॅमिक्स

तुमी आनंदी, रागीट वा दुख्खी आसतना वेगवेगळे पिच आनी पावंडे कशे वापरतात हें तुमी केन्ना लक्षांत घेतलां व्हय? भावना सादपा खातीर पिच आनी डायनॅमिक्स हांचो वापर जाता. स्वर कितलो उंच वा खाला आसा हें पिच आमकां सांगता आनी संगीत कितलें उंच वा शांत आसता तें डायनॅमिक्स आमकां सांगता.

ताल

ताल सगळेकडेन आसता. तुज्या काळजाची धडधड केन्ना आयकल्या? तुमची चलपाची लय आजी आजोबा परस कशी वेगळी आसा हाची नोंद घेयात? संगितांत ताल म्हळ्यार सममितीय ताल, गिता वांगडा वाजयल्लो नमुनो.

स्वरा गीत

व्हिडियो पळयात आनी 'स्वरा गीत' गायत. हें गीत रागम शंकरभरणम् वा राग बिलावलाचेर बसयलां. गीत गायतना स्वरांतल्या विविधतायेचेर लक्ष दिवचें. ताल दवरपा खातीर हाताचो वापर करचो.

नक्कारा

घुमट

दोनूय वाद्यांक वेगवेगळे स्वर आसतात. नक्काराक व्हड आवाज आसता जाल्यार घुमटाचो खोल अनुनाद आसता.

तुमी जाणात?

सात स्वरांमदीं फकत पांच स्वरांत विविधताय आसा. कारण स आनी प हातूंत फरक नाशिल्ल्यान ताका आचल स्वर अशें म्हण्टात. उरिल्ले र, ग, म, द, न ह्या स्वरांक चलस्वर म्हण्टात, कारण तातूंत दरेकी दोन प्रकार आसात.

हिंदुस्थानी आनी कर्नाटक संगितांतल्या स्वरांचे उच्चार..

	हिंदुस्थानी	कर्नाटक
S	सा	सा
R	रे	री
G	ग	ग
M	म	म
P	पा	पा
D	धा	ध
N	नी	नी

स्वर बरयतना आमी स, र, ग, म, प, द, न अशे बरयतले

कर्नाटक आनी हिंदुस्थानी संगितांत गायिल्ल्या सगळ्या स्वरांची नांवां जाणून घेवया. हातूंत वट्ट 12 स्वर आसात..

हिंदुस्थानी संगीत	कर्नाटक संगीत
सा — सदाज	सा — षडजम
रे — ऋषभ, कोमल ऋषभ, शुध्द ऋषभ	री — ऋषभम शुध्द ऋषभम्, चतुस्रुती ऋषभम्
गा — गांधार, कोमल गांधार, शुध्द गांधार	गा — गंधाराम साधारण गंधाराम, अंतरा गंधाराम
म — मध्यम शुध्द माध्यम, तीव्र मध्यम	म — मध्यम शुध्द माध्यम, प्रति माध्यम
प — पंचम	पा — पंचम
धा — धैवत कोमल धैवत, शुध्द धैवत	दा — देवत्व शुध्द देवत्व, चतुस्रुती देवत्व
नी — निषाद कोमल निषाद, शुध्द निषाद	नी — निषाधं कैसिकी निषाधाम, काकली निषाधम

फिल्मी गितां, भजन, प्रादेशीक गितां, लोकसंगीत, मधुर वाद्य संगीत हे सगळे संगीत स्वरांनी तयार जातात – स, र, ग, म, प, ध, न. ह्या स्वरांनी सगळ्यो रचना वा गितां तयार जातात..

भारतीय संगीतांत हिंदुस्थानी आनी कर्नाटक ह्या शास्त्रीय संगीता सयत जायते प्रकार आसात, तशेंच लोक, अर्द शास्त्रीय, भक्ती, देशभक्ती आनी चित्रपट संगीत अशेय प्रकार आसात.

तुमी जाणात?

श्रीमती एम. एस. सुब्बुलक्ष्मी ही सर्वकालीक एक नामनेची आनी प्रेरणादायी कर्नाटकी गायिका. भारत सरकारा कडल्यान भारतरत्न मेळोवपी ती पयली संगितकार. कर्नाटक संगीता वांगडाच तिणें जायतीं भजनां आनी संस्कृत श्लोकय गायले. तातूंत 'हरी तुम हारो' आनी 'वैष्णव जनतो' हीं गांधीजींचीं आवडीचीं भजनां आशिल्लीं.

तिची मौलिकता, सादेंपण आनी

संगीताची शुध्दताय हाका लागून

तिची नामना आसली.

भक्तीभावान भरिल्ल्या

आपल्या जादूई आवाजान

तिणें गायन केलें.

क्रिया 7: व्होकल वॉर्मअप

व्होकल वॉर्मअप

सकयल दिल्ल्या स्वरांच्या नमुन्याक अलंकार वा सरगम अशें म्हण्टात.

अलंकार म्हळ्यार अलंकार वा सजावट. जशें दागिन्यांची रचना भांगरा वांगडा आनी मोलादीक फातरांची वेगवेगळी वेवस्था करून केल्ली आसता, तशेंच संगीतांतल्या सात स्वरांची नमुन्यांत मांडणी करून प्रसन्न आनी सौंदर्यात्मक असो राग तयार करतात. पुराय संगीत कानांक प्रसन्न करपी आसचें पडटा, म्हळ्यार श्रुति मधुर.

1. SR RG GM MP PD DN NŚ
ŚN ND DP PM MG GR RS

2. SRG RGM GMP MPD PDN DNŚ
ŚND NDP DPM PMG MGR GRS

3. SRGM RGMP GMPD MPDN PDNŚ
ŚNDP NDPM DPMG PMGR MGRS

4. SR

SRG

SRGM

SRGMP

SRGMPD

SRGMPDN

SRGMPDNŚ

ŚN

ŚND

ŚNDP

ŚNDPM

ŚNDPMG

ŚNDPMGR

ŚNDPMGRS

5. SG RM GP MD PN DS

SD NP DM PG MR GS

6. SM RP GD MN PS

SP NM DG PR MS

तुमी जाणात ?

भारतरत्न पुरस्कार फावो जाल्ली लता मंगेशकर ही भारतीय सिनेसंवसारांतली एक व्हड पार्श्वगायिका. तिणें 36 वयर भारतीय भासांनी आनी कांय विदेशी भासांनी गितां रेकॉर्ड केल्यांत. तिचो सुरेल आवाज तीन ऑक्टवसांचेर पातळ्ळो. 'ऐ मेरे वतन के लोगों' हें देशभक्ती गीत तिणें गायलें आनी 1962च्या झुजांत जीव वगडायिल्ल्या भारतीय सैनिकांक तें अर्पण केलें.

क्रिया 8: मेडली

मेडली म्हळ्यार एक संगीत म्हूण एकठांय वाजयिल्ल्या वेगवेगळ्या गितांचें वा सुरांचें मिश्रण. आमी मजा करूया.

1. दरेक गीत सांगपाचो यत्न करता तो मूड सोदून काडचो. तुमकां भास कळना आसली तरी संगीत घटक एक खाशेली भावना उक्तावपाक मजत करतात व्हय ?
2. ह्या दरेका तुकड्यांतली लय कितें सांगता ?
3. दर एका गितांतले संगीत घटक सोदून काडात.

थावील, पुंगी, चिमटो, गिटार आदी साधनां वांगडा गीत गावपाक शिकात.

मेडली गावपाक शिकूया

तातूंतल्या मेडली वा कांय गितां शिकात. वर्गाचे गट करून दर एका पंगडान मेडलेचो एक भाग सादर करचो. ही मेडली म्हळ्यार भारतांतल्या विंगड विंगड वाठारांतल्या उत्सवी गितांचो एक दोरो. हीं मजेशीर गितां गायतना हालचाल, चड-उतार आनी ताल तशीच दवरात !

कराओके वांगडा खंयचीय मेडली गावपाक शिकात

क्रिया 9: राग, गती आनी ताल हांचेर खेळ खेळुया

विद्यार्थ्यांक दिल्लें उद्दिष्ट साध्य करपाक मजत करपा खातीर हे खेळ तयार केल्यात. थळाव्या संगीत संस्कृतायेचें प्रतिबिंब दाखोवपी स्वताचे खेळ चितपाक आनी तयार करपाक शिक्षकांक प्रोत्साहन दितात.

कृती पयली आवाज वळखप (स्वर, पोत, शैली).

एका विद्यार्थ्यान दोळे धांपून दवरपाक जाय आनी दुसरो विद्यार्थी वर्गांत खबर आशिल्लें वा शिकयल्लें गीत गावपाक शकता. दोळे धापिल्ल्या विद्यार्थ्यान गावपी विद्यार्थ्यांक वळखुपाक जाय.

शिक्षकांक सुचोवणी

- दर एका विद्यार्थ्याचे स्वर, पोत आनी उलोवपाची आनी गावपाची शैली हातूंत फरक आसता. ही क्रिया करतकूच वर्गाक आपल्या समवयस्कांची आवाजाची पोत, शैली आनी गतीशीलता समजून घेवपाक मेळटली, आनी वळखुपाक मेळटली.
- तशेंच विद्यार्थ्यांनी कुटुंबाच्या, वा समाजांतल्या खंयच्याय मनशाच्या आवाजांतल्या वेगवेगळ्या आवाजाची पोत आनी गतिशीलताय वळखुची. हाका लागून विंगड विंगड आवाज आनी तांचे स्रोत सोदून काडपा विशीं संवेदनशीलता निर्माण जातली
- खंयचेंय गीत वेगवेगळ्या वाद्यांचेर वाजयात, आनी ताच्या आवाजाच्या आनी पोताच्या आदारान तें वाद्य वळखुपाक सांगात.

कृती दुसरी: माधुर्याच्या आदारान गीत वळखप.

वर्गांत खबर आशिल्लें वा शिकयल्लें गीत गुणगुणपाक खंयच्याय विद्यार्थ्याची निवड करात. सूर आयकून वर्गांतल्या हेर भुरग्यांक गीत वळखुपाक मेळपाक जाय.

शिक्षकांक सुचोवणी

अशे तरेच्यो कार्यावळी खेळाच्या पद्दतीन सादर करतना आवड आनी आत्मविस्वास सक्रिय करतात..

कृती तिसरो: ताल खेळः

संख्येन 3, 4, 5, 7, 9 ह्या गटांतले विद्यार्थी सकयल दिल्ल्या प्रमाण आपलीं नांवां उच्चारूंक शकतात..

तीन विद्यार्थ्यांच्या गटाक ता, की, ता आनी गटाचें नांव 'तिश्रा' अशें दियात.

चार विद्यार्थ्यांच्या गटाक ध, गे, ना, ती आनी गटाचें नांव 'चतुरश्र' अशें दवरचें.

पांच विद्यार्थ्यांच्या गटाक ता, का, ता, की, ता अशीं नांवां आनी गटाचें नांव 'खंडा' अशें आसपाक जाय.

सात विद्यार्थ्यांच्या गटाक ती, ती, ना, धी, ना, धी, ना अशीं नांवां दितले आनी गटाचें नांव 'मिश्र' आसपाक जाय.

णव विद्यार्थ्यांच्या गटाक ता, का, दी, मी, ता,

शिक्षकांक सुचोवणी

- विद्यार्थ्यां मदीं लय (गती, चक्र, नमुने) ही भावना वाडोवपा खातीर हो खेळ खेळचो.
- शिक्षक स्वताचे नमुने आनी गट तयार करूंक शकतात, आनी विद्यार्थ्यां मदीं कसलोय ताल खेळ खेळूंक शकतात.

स्वर आनी ताल, व्होकल वॉर्म-अप, मेडले आनी खंयचीय रचना हे घटक आशिल्लो तुमचो स्वताचो खेळ तयार करात.

का, ता, की, ता अशीं नांवां दितले आनी गटाचें नांव 'संकीर्ण' आसपाक जाय.

